

The Institution of *Kerias HaTorah*

Rabbi Michael Taubes

1. שמות פרשת בשלה פרק טו

(כב) ניסע מִשָּׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם:
(כג) וַיָּבֹאוּ מִרְתֵּה וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתֵּת מַיִם מִמֶּרְהָ כִּי מָרִים הֵם עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ מֶרְהָ:
(כד) וַיִּלְנוּ הָעַם עַל מִשְׁהָ לְאֹמֶר מַה נַּשְׁתָּה:
(כה) וַיִּצְעַק אֶל יִקְנֹק וַיִּוְרְהוּ יִקְנֹק עֵץ וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שֶׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ:
(כו) וַיֹּאמֶר אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יִקְנֹק אֱלֹהֶיךָ וְהַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזִינָה לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמִּחְלָה אֲשֶׁר שָׁמַרְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יִקְנֹק רִפְאָה:

2. רש"י שמות פרשת בשלה פרק טו

(כה) שם שם לו - במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה ודינין:

3. ישעיהו פרק נה

(א) הוֹי כָּל צָמָא לְכוּ לְמַיִם וְאַשְׁרֵי אֵין לוֹ כֶּסֶף לְכוּ שִׁבְרוּ וְנָאֶלְלוּ וְלָכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא כֶּסֶף וּבְלוֹא מְחִיר יִין וְחֻלְבִּי:

4. רש"י ישעיהו פרק נה

(א) לכו למים - לתורה:

5. רד"ק ישעיהו פרק נה

(א) הוֹי כָּל צָמָא - הוֹי לְשׁוֹן קְרִיאָה וְכֵן הוֹי צִיּוֹן הַמְּלִטִי, וְאַחַר מִלְחַמַת גּוֹג וּמִגּוֹג יִכִּירוּ הַעֲכוּ"ם כִּי הָאֵל הוּא מוֹלֵךְ עַל כָּל וְאֵין זוֹלָתִי וְאִז יִבְאוּ אֶל יְרוּשָׁלַם לְלַמּוֹד מִשְׁפָּטִי הָאֵל וְתוֹרוֹתָיו כְּמוֹ שֶׁאֵמַר בְּתַחֲלִילַת הַסֵּפֶר לְכוּ וְנַעֲלֶה אֵל הַר ה' וְיִוֹרְנוּ מִדְּרָכָיו וְיִהְיֶה הָעֵינִין כְּאֵלוֹ קְרָאִם לְבָא וְלַלְמוֹד וְהַמַּיִם מִשָּׁל לְתוֹרָה וְלַחֲכֵמָה כְּמוֹ שֶׁאֵי אִפְשֵׁר לְעוֹלָם בְּלֹא מַיִם כִּי אֵי אִפְשֵׁר לְעוֹלָם בְּלֹא חֲכֵמָה וְכְמוֹ שֶׁהַצָּמָא מֵתְאוּה לְמַיִם כִּי הַנֶּפֶשׁ הַחֲכֵמָה מֵתְאוּה לְתוֹרָה וְלַחֲכֵמָה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּנִבְוֹאת עֲמוּס לֹא רַעַב לֶלְחֶם וְלֹא צָמָא לְמַיִם כִּי אִם לְשִׁמוֹעַ אֶת דְּבַר ה':

6. אלשיך ישעיהו פרק נה

(א) הוֹי כָּל צָמָא כו'. - ...וְהֵן אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הַנְּבִיא דְּבַר פֶּה, וְהוּא הוֹי כָּל צָמָא לִידְבַק בְּקוֹנוֹ, לְכוּ לְמַיִם שֶׁהִיא הַתּוֹרָה כִּי הִיא תִּשְׁקָה אֶתְכֶם מִמַּעֲיָנֵי יִשׁוּעַת הַדְּבָקוֹת בּוֹ ית':

7. מלבי"ם ישעיהו פרק נה

(א) הוֹי כָּל צָמָא. הַנְּבִיאִים יִדְמוּ אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת לֶלְחֶם וּמִזוֹן, כִּי הֵם מִזוֹן הַנֶּפֶשׁ כְּמוֹ שֶׁהַלֶּחֶם וְהַמַּיִם הֵם מִזוֹן הַגּוּיָה, (כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחִיהַ הָאָדָם) (דְּבָרִים ה, ג). כְּמוֹ חֶלֶב וְדֶשֶׁן תִּשְׁבַּע נִפְשֵׁי (תְּהִלִּים סג, ו). וְכְמוֹ שֶׁבְּמִזוֹן הַגּוּף יִמְצְאוּ דְּבָרִים שֶׁאֵ"א שִׁיחִיהַ הָאָדָם רַגַע בְּלַעֲדָם כְּמוֹ הַמַּיִם וְהוּא נִמְצָא בְּזוֹל וּבַחֲנָם, וְכֵן דְּבָרֵי מֵאֲכָל כְּמוֹ הַלֶּחֶם וְאוֹתוֹ קוֹנִים בְּכֶסֶף, כֵּן בְּדַעוֹת וּמַעֲשִׂים יִמְצְאוּ דְּבָרִים שֶׁאֵ"א שִׁתְּחִיהַ הַנֶּפֶשׁ חַיּוֹת נִפְשֵׁי בְּלַעֲדָם, כְּמוֹ הָאֲמוּנָה בְּמִצִּיאוֹת ה' בְּהַשְׁגָּחָה וּמַעֲשִׂים שֶׁמַּחֲיִיבֵת גַּם הַדַּת הַנִּימוּסִית...

8. תלמוד בבלי מסכת תענית דף ז עמוד א

(ואמר) + מסורת הש"ס: אמר+ רבי חנינא בר אידאי: למה נמשלו דברי תורה למים, דכתיב הוֹי כָּל צָמָא לְכוּ לְמַיִם - לומר לך: מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה.

9. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

דַּתְנִיא: וַיִּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם - דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת אֵמְרוּ: אֵין מַיִם אֵלֹא תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: הוֹי כָּל צָמָא לְכוּ לְמַיִם, כִּיּוֹן שֶׁהִלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּלֹא תוֹרָה נִלְאוּ, עֲמָדוֹ נְבִיאִים שֶׁבִּינֵיהֶם וְתִיקְנוּ לָהֶם שִׁיּוֹהוּ קוֹרִינַן בְּשַׁבַּת וּמִפְסִיקִין בְּאַחַד בְּשַׁבַּת, וְקוֹרִינַן בְּשַׁנַּי וּמִפְסִיקִין שְׁלִישִׁי וְרַבִּיעִי, וְקוֹרִינַן בְּחַמִּישִׁי וּמִפְסִיקִין עַרְבַּ שַׁבַּת, כְּדִי שֶׁלֹא יִלְיִנוּ ג' יָמִים בְּלֹא תוֹרָה.

10. רש"י מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

רשומות - מקראות.

11. תוספות מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

כדי שלא ילינו ג' ימים בלא תורה - וא"ת מ"ש שתיקנו שני וחמישי וי"ל משום דאמר במדרש משה רבינו ע"ה =עליו השלום= עלה בחמישי לקבל לוחות האחרונות וירד בשני ונתרצה לו המקום ולפי שהיה עת רצון באותה עלייה וירידה קבעו בשני וחמישי ולכך נמי נהגו להתענות בב' וה'...

12. מהרש"א חידושי אגדות מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

וילכו ג' ימים כו' אין מים אלא תורה כו' דרשינן ליה משום דמה ענין שם שם לו חק וגו' ויאמר אם שמוע וגו' לענין שהלכו ג' ימים ולא מצאו מים וע"כ דרשו שהלכו ג' ימים בלא תורה ונתחזק להם ביטול התורה והיו נלאין לשתות מי התורה כי היו מרים להם כנאמר אם תעזבני יום וכו' עד שהורה להם ה' עץ וגו' שהתורה היא עץ חיים למחזיקים בה והחזקה הוא בכל דבר בג' פעמים וע"כ בהפך זה קאמר שלא יתחזק להן חזקת לינה ג' ימים בלא תורה ובזה ימתקו להן מי התורה ויאמר אם שמוע תשמע וגו' כמ"ש אם שמעת בישן תשמע בחדש דהיינו ואם שמעת בשבת שחרית בפרשה הישנה תשמע במנחה בפ' חדשה ואם שמעת כו' במנחה בשבת תשמע עוד בב' וה' וק"ל:

13. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

עשרה תקנות תיקן עזרא: שקורין במנחה בשבת, וקורין בשני ובחמישי... שיהו קוראין במנחה בשבת - משום יושבי קרנות. ושיהו קוראין בשני ובחמישי - עזרא תיקן? והא מעיקרא הוה מיתקנא... מעיקרא תקנו חד גברא תלתא פסוקי, אי נמי תלתא גברי תלתא פסוקי, כנגד כהנים ליום וישראלים, אתא הוא תיקן תלתא גברי ועשרה פסוקי, כנגד עשרה בטלנין.

14. רש"י מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

משום יושבי קרנות - יושבי חניות כל ימות החול עוסקין בסחורה ואין קורין בשני ובחמישי תקון בגינייהו קריאה יתירה. עשרה בטלנין - בני אדם כשירים בטלנין ממלאכתן לעסוק בצרכי ציבור ולבא קודמין לבית הכנסת כדי שיהו מצוין עשרה לעת התפלה ומתפרנסים משל צבור.

15. בית הבחירה (מאירי) מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

עשר תקנות תקן עזרא לישראל הראשונה שיהו קורין בשבת במנחה בספר תורה מפני יושבי קרנות שהשבת אחר אכילה ושינה זמן ישיבת קרנות הוא לפחותים ולהמון מצד שאין מלאכה בשבת ותקן שבאותה שעה יתקבצו כלם וישמעו דבר תורה:

16. שיטה מקובצת מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

גאון

משום יושבי קרנות. שהולכים ומשתכרים באותה שעה על הקרנות ואותה שעה שעות שורות היא וכדאמרינן במסכת תענית ומשום הכי הוא דתקון להו דנהוו קורים בתורה כי היכי דניתו לבית הכנסת. ועל שם כך תקנו לומר ואני תפילתי וגו' שלמעלה הימנו כתוב ישיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר ובא דוד ואמר הן יושבין ומשתכרין על הקרנות ואני בא לבית הכנסת ומתפלל לפניך בשעת המנחה שהיא עת רצון שאף אליהו הנביא לא נענה אלא בתפלת המנחה. ומורי ה"ר יעקב שונה משום יושבי קרנות שמוכרין עסקיהן ואין נכנסין לבית הכנסת כל ימות החול עמדו ותקנו קריאה זו במנחה.

17. תהלים פרק סט

(יג) יְשִׁיחוּ בִי יְשִׁבֵי שְׁעַר וַנְּגִינוֹת שׁוֹתֵי שְׁכָר:

(יד) וַאֲנִי תַפְלִיתִי לִךְ יִקְנֶךָ עַת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ:

18. ויקרא פרשת אמור פרק כג

(מד) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מִעֲדֵי יִקְנֶךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

19. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לב עמוד א

וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל, מצותן שיהיו קורין אותן כל אחד ואחד בזמנו. תנו רבנן: משה תיקן להם לישראל שיהיו שואלין ודורשין בענינו של יום, הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, הלכות חג בחג.

20. רש"י מסכת מגילה דף לב עמוד א

וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל משה תיקן להם לישראל שיהיו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת - למה הוצרך לכתוב כאן וידבר משה וכי כל המצות כולן לא אמרן משה לישראל, מהו וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל - מלמד שהיה מדבר עמהן הלכות כל מועד ומועד בזמנן להודיע חוקי האלהים ותורותיו, וקבלו וקיימו שכר המצות עליהם ועל בניהם בזה ובבא.

21. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מגילה פרק ד

הלכה א

משה התקין את ישראל שיהיו קורין בתורה בשבתות ובימים טובים ובראשי חדשים ובחולו של מועד שנאמר [ויקרא כג מד] וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל עזרא התקין לישראל שיהיו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה.

22. קרבן העדה מסכת מגילה פרק ד

הלכה א

שנאמר וידבר משה וגו'. קרא יתירא הוא דהא לעיל מיניה כתיב המועדות כולן: שיהיו קורין בתורה בב' וה'. שלא יהיו ג' ימים בלא תורה: ובשבת במנחה. משום יושבי חניות שעוסקין בסחורה כל ימות השבוע תיקן בשבילם קריאה יתירה:

23. פני משה מסכת מגילה פרק ד

הלכה א

שנאמר וידבר משה את מועדי ה'. ור"ח נמי איקרי מועד:

24. ספר אבודרהם דיני קריאת התורה

...גרסינן בבא קמא סוף פרק מרובה (פב, א) עשר תקנות תקן עזרא. תקנה ראשונה שיהיו קורין בתורה במנחה בשבת משום יושבי קרנות פירש"י הם יושבי חניות [בימות] החול ועוסקין בסחורה ואין קורין בשני ובחמישי. תקנה שניה שיהיו קורין בתורה בשני ובחמישי שלשה אנשים עשרה פסוקים כנגד עשרה בטלנין הם בני אדם כשרים בטלים ממלאכתן לעסוק בצרכי צבור ולבא לבית הכנסת כדי שיהיו מצויין עשרה לעת תפלה ומתפרנסין מן הצבור... ובירושלמי (מגילה א, סו"א) מונה קריאת התורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה בתקנה אחת...

25. מראה הפנים מסכת מגילה פרק ד

משה התקין את ישראל שיהיו קורין בתורה וכו'. הכא קאמר שעזרא התקין לישראל שיהיו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה. ובבבלי פרק מרובה דף פ"ב גבי עשרה תקנות תיקן עזרא שקורין במנחה בשבת וקורין בשני וחמישי וכו' פריך על הא דקאמר עזרא תיקן בשני ובחמישי והא מעיקרא הוה מיתקנא וכו' כדדריש וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים ואין מים אלא תורה וכו' ועמדו נביאים שביניהם ותיקנו להם שיהיו קורין בשבת ובשני ובחמישי כדי שלא ילינו ג' ימים בלא תורה ומפרק מעיקרא תיקנו חד גברא ותלתא פסוקי א"נ תלתא גברי ותלתא פסוקי אתא עזרא ותקן תלתא גברא ועשרה פסוקי כנגד עשרה בטלנין. ובמנחה בשבת הוא דעזרא תיקן ולא הוה מעיקרא וכו"כ הרמב"ם בריש פרק י"ב מהלכות תפלה...

26. מהר"ץ חיות מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

גמרא ושתהא אשה חוגרת בסניר משום צניעותא. - ... וכן ראינו שסמך הרי"ף על הירושלמי במ"ש שעזרא תיקן שיהיו קורין בשני ובחמישי. והרב מגן אברהם סי' קל"ה ס"ק א' תפסו מש"ס דמרובה. אולם בירושלמי פ"ד דמגילה סוף הל"א נאמר בפשיטות עזרא תיקן שיהיו קורין בשני וחמישי ועי' בירושלמי פ"ק דמגילה (סוף הל"א) דאמר בפשיטות דעזרא תיקן קריאה בב' וה' ועי' קרבן עדה ע"ש...

27. רי"ף מסכת מגילה דף יג עמוד א

ירושלמי משה תקן להם לישראל שיהיו קורין בתורה בשבתות ובימים טובים ובראשי חדשים ובחולו של מועד שנא' וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל עזרא תקן להם לישראל שיהיו קורין שלשה בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה:

28. הר"ן על הרי"ף מסכת מגילה דף יג עמוד א

עזרא תקן להם לישראל שיהיו קורין בתורה שלשה בשני ובחמישי ובמנחה בשבת. אמרינן בפרק מרובה (דף פב א) דנביאין שביניהן תקנו להן לישראל כך במדבר ודרשינן הכי מדכתיב וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים אלא דאינהו לא תקון אלא חד קורא בלחוד ואתא עזרא ותקון תלתא:

29. מגן אברהם סימן קלה

אי' ברי"ף פ"ד דמגיל' ירושלמי משה תיקן לישראל שיהיו קורין ג' בב"ה ובמנחה עכ"ל וצ"ע דאי' במרובה שהלכו ישראל ג' ימים בלא תורה בימי משה עמדו הנביאי' שביניהם ותקנו שיהיו קורין בב' וה' ובשבת ועזר' תיקן במנחה...

30. מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק י

הלכה א

משה...הקניא להם לישראל שיהיו קורין בתורה בשבתות וימים טובים ובראשי חדשים ובחולו של מועד, שנאמר וידבר משה את מועדי י"י אל בני ישראל.

הלכה ב

עזרא תיקן להם לישראל שיהיו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה.

31. בית הבחירה (מאירי) מסכת מגילה דף כא עמוד ב

המשנה השניה - ...בשני ובחמישי ובשבת במנחה תקן להם משה רבינו לישראל שיהיו קורין בשבת שחרית ובשני ובחמישי כדי שלא יעמדו שלשה ימים בלא תורה כמו שאמרו בדרש כל העומד שלשה ימים בלא תורה נופל ביד אויביו שנאמר וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים אין מים אלא תורה וכתוב בתורה ויבא עמלק וכמו שדרשו בכאן מים על דרך דרש כך דרשו בו עמלק על דרך דרש וכבר ידעת משל האויבים השולטים בהעדר דרכי התורה שהוא השונא המדיח והוא ראש צרים ומלך גדול ותקן שיהיו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת שחרית ומ"מ פירשו בשביעי של קמא פ"ב א' שלא היתה עיקר תקנת משה רבינו אלא חד גברא לתלתא פסוקי אי נמי תלתא גברי לתלתא פסוקי עד שבא עזרא ותקן שיהיו קורין בהם שלשה לעשרה פסוקים והוסיף להם עוד קריאת שבת במנחה ופי' שם הטעם משום יושבי קרנות שהרי קריאת שבת במנחה אינה בטעם זה ר"ל שלא לעמוד שלשה ימים בלא תורה שהרי קראו בה בשחרית שלא מכח תקנתו אלא מתקנת משה רבינו כמו שכתבנו ומ"מ במסכת סופרים יראה שאף עיקר הקריאה בשני ובחמישי על ידי עזרא היתה והוא שאמרו משה תקן להם לישראל שיהיו קורין בתורה בשבתות ובימים טובים ובחול המועד ובראשי חדשים שנאמר וידבר משה את מועדי י"י וגו' מצותן שיהיו קורין כל אחד בזמנו ועזרא תקן להם לישראל שיהיו קורין בשני ובחמישי ובשבת במנחה אלא שאין לדחות תלמוד שלנו מפני ברייתא של מסכת סופרים...

32. משנה מסכת מגילה פרק א

משנה א

מגילה נקראת באחד עשר בשנים עשר בשלשה עשר בארבעה עשר בחמשה עשר לא פחות ולא יותר כרכין המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר כפרים ועיירות גדולות קורין בארבעה עשר אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה:

33. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מגילה פרק א

הלכה א

ר' יוסטא בי ר' שונם בעא קומי ר' מנא ולא עזרא תיקן שיהיו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה ומרדכי ואסתר מתקנים על מה שעזרא עתיד להתקין א"ל מי שסידר את המשנה סמכה למקרא [אסתר ט כח] משפחה ומשפחה ומדינה ומדינה ועיר ועיר:

34. אסתר פרק ט

(כח) וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר מְשֻׁפָּטָה וּמְשֻׁפָּטָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר וַיְמִי הַפְּוֹרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזָכְרָם לֹא יִסּוּף מִזְרָעָם:

35. קרבן העדה מסכת מגילה פרק א

הלכה א

ומרדכי ואסתר מתקנים. ואיך נאמר שתקנו מרדכי ואסתר זמן לכפרים שיקדמו ביום הכניסה שלא היה כלל בימיהם אלא עזרא הוא שתיקן אותן אחריהם:

סמכה למקרא. דמשפחה וגו' שמותר לשנות הזמנים כשירצו החכמים והן נתנו אותן לכפרים:

36. פני משה מסכת מגילה פרק א

הלכה א

ולא עזרא. שהיה לאחר זמן מרדכי ואסתר הוא שתיקן שיהו קורין בתורה וכו' ואת אמרת מרמז הכתוב של מגילת אסתר שיהו הכפרים מקדימין וקורין בימי הכניסה לפי שמתאספין לקרות בו בתורה ולא הטריחו חכמים להתכנס עוד בי"ד וכי מרדכי ואסתר שקדמו מתקנים על מה שעזרא עתיד להתקין אחר זמן:

א"ל. לא היא דאין אנו אומרין שמרדכי ואסתר התקינו להם כך אלא מי שסידר את המשנה וראה תקנת חכמים לחלק בזמנים הללו סמכה להמקרא משפחה וכו' לומר שמכאן סמכו חכמים לומר שהכפרים מקדימין ליום הכניסה:

37. שיירי קרבן מסכת מגילה פרק א

הלכה א

ולא עזרא תיקן וכו'. כתב המג"א סימן קל"ה איתא ברי"ף פרק ד' דמגילה ירוש' עזרא תיקן לישראל שיהיו קורין ג' בב"ה ובמנחה עכ"ל וצ"ע דאיתא במרובה שהלכו ישראל ג' ימים בלא תורה בימי משה עמדו הנביאים שביניהם ותקנו שיהא קורין בב' וה' ובשבת וכו' והא דכתב הרי"ף שעזרא תיקן בב' וה' היינו מנין הקרואים כדאיתא בגמ' ע"כ וכ"פ הר"ן ותימא א"כ מאי פריך הש"ס הכא ולא עזרא תיקן הלא מימות משה היו הכפרים צריכין לבוא לעיר בב' וה' לקרות בתורה ואפשר לומר דלא כתבו כן אלא לפי שיטת הבבלי אבל הירושלמי פליג עליה אך קשה אם כן נימא דאף בהא פליג דסובר דעזרא תיקן לקרות בב' וה' וצ"ע:

38. ברכי יוסף אורח חיים סימן קלה

א. בשני ובחמישי ובשבת במנחה וכו'. - ... הגם הלום ראיתי בירושלמי ריש מגילה על תקנת יום הכניסה, דפריך ולא עזרא תקן להם שיהיו קורין בשני וחמישי ושבת במנחה ומרדכי ואסתר מתקנין על מה שעזרא עתיד להתקין, ומשני מי שסידר המשנה סמכה למקרא וכו'. ומהירושלמי הזה מוכח בהדיא דתלמודא דבני מערבא סבר דעיקר תקנת קריאת שני וחמישי מעזרא, ומקמי עזרא לא הוו קרו כלל בב' וה', דאי אמרת דעיקר התקנה בב' וה' ממשה רבינו ואתא עזרא והוסיף בתקנה, מאי קשיתי לירושלמי, והלא שפיר איכא יום הכניסה בימי מרדכי לתקנת משה רבינו, אלא משמע דסבר הירושלמי דמשה רבינו לא תיקן כלל בב' וה'. ולפ"ז מ"ש בירושלמי פרק הקורא עומד (מגילה פ"ד ה"א) שעזרא תיקן בב' וה', הוא כפשוטו, שכל תקנת ב' וה' מעזרא...

39. חידושי הרשב"א מסכת מגילה דף ב עמוד א

אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה. - ... והכין איתא בירושלמי דגרסי' התם ר' יוסטנא בר שונם בעי קומי ר' מונא ולא עזרא התקין שיהו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה, ומרדכי ואסתר מתקנין על מה שעזרא עתיד לתקן, א"ל מי שסדר את המשנה סמכה על המקרא משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר, אלמא ליום הכניסה של קריאת התורה קאמר, ואיכא למידק היאך שאלו שם בירושלמי כן והלא קריאת התורה שני וחמישי ובשבת במנחה תקנת נביאים הראשונים היתה וכדאמר' בבבא קמא פרק מרובה (פ"ב א') נביאים הראשונים תקנו להן שיהו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה תלתא גברי חד חד פסוקא או תלתא פסוקי חד גברא, ותירצו בתוספות שאותה קריאה שלא היתה אלא תלתא פסוקי לבד לא היתה חשובה בעיניהם להקבץ אל המדינה מן הכפרים מחמתה אבל אחר תקנת עזרא שהיו קורין תלתא גברי כל חד וחד תלתא פסוקי חשיבא ונכנסין בעיר מחמתה ביום הכניסה.

40. הידושי הרישב"א מסכת מגילה דף ב עמוד א

ובירושלמי משמע כפירוש התוספות דגרסינן התם בעון קמי ר' מונא ולא עזרא התקין שיהיו קורין בתורה בשני ובחמישי בשבת ובשבת במנחה, ומרדכי ואסתר מתקנים על מה שעתידי עזרא לתקן, א"ל מי שסדר את המשנה סמכה על המקרא משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר עד כאן, והכי פירושא דאינהו מתמהי מעיקרא היאך שנינו שהכפרים מקדימין ליום הכניסה כשנכנסים לקרא בתורה, שהרי בזמן מרדכי ואסתר ואנשי כנסת הגדולה עדיין לא נתקנה תקנת קריאה בתורה שתקנו שיהיו קורין בב' ובה' כי עזרא עמד אח"כ ותקן כן, כלומר דאע"ג דנביאים הראשונים תקנו בב' ובה' ובשבת במנחה כדאיתא בב"ק (פ"ב א'), הא אתפרש התם דנביאים הראשונים לא תקנו אלא תלתא פסוקי בחד גברא או תלתא גברי חד חד פסוקא וקריאה זו לא היתה חשובה בעיניהם כ"כ עד שיכנסו שם מן הכפרים, אבל אחר תקנת עזרא שיקראו תלתא גברי עשרה פסוקי היתה קריאה חשובה ליכנס שם מן הכפרים, וא"כ איך אנשי כנה"ג מתקנים וקובעים יום הכניסה על מה שעתידי עזרא לתקן, ופריק מי שסדר את המשנה סמכה על המקרא...

41. תוספות הרא"ש מסכת מגילה דף ב עמוד א

מתני' מגילה נקראת וכו' אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה... ומקשים על הירושלמי דמאי פריך התם והלא עזרא תיקן להם שיהיו קורין בב' וה', והלא משה רבינו ע"ה תיקן להם כדאיתא במסכת בבא קמא פרק מרובה (פ"ב א') וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים ותיקן בשני ובחמישי שיהיו קורין תלתא גברי בתלתא פסוקי, וי"ל שלא היו חוששין כל כך לבא לעיירות בשביל פסוק חד לחזד גברא, ועיקר תקנה תיקן עזרא עשרה פסוקים לתלתא גברי...

42. בית הבחירה (מאירי) מסכת מגילה דף ב עמוד א

וי"מ לשטה זו שלשמוע דברי תורה היו מתכנסין שהיו קורין בעיירות שני וחמישי מתקנת עזרא ואע"פ שזו תקנה קדומה היתה כדכתב וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים ואין מים אלא תורה התקינו נביאים שביניהם שיהיו קורין שני וחמישי שלא יעמדו שלשה מים בלא תורה מ"מ עזרא תקן שלשה קורין בעשרה פסוקים ונתייחס הכל על שמו או שמא נשתכח וחזר הוא [וסדרה] ויסדה ושאלו על זה בתלמוד המערב ולא עזרא תקן שיהיו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה וכי מרדכי ואסתר מתקנים זמניהם על מה שעזרא עתיד לתקן והשיב מי שסדר המשנה אקרא כלומר אסמכתא בעלמא הוא ונראה מדבריהם שלא תקן עזרא כן אלא לאחר שעלה מן הגולה ושמא יש לתרץ שבגולה תקן ובימי זה הנס או שמא כבר נתקן ולא נתקבל ועזרא תקן ונתקבל...

43. רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יב

הלכה א

משה רבינו תיקן להם לישראל שיהיו קורין בתורה ברבים בשבת ובשני ובחמישי בשחרית כדי שלא ישוה שלשה ימים בלא שמיעת תורה, ועזרא תיקן שיהיו קורין כן במנחה בכל שבת משום יושבי קרנות, וגם הוא תיקן שיהיו קורין בשני ובחמישי שלשה בני אדם ולא יקראו פחות מעשרה פסוקים.

44. כסף משנה הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יב

הלכה א

משה רבינו ע"ה תקן להם לישראל וכו'. בב"ק פ' מרובה (דף פ"ב) עשרה תקנות שתיקן עזרא שקורין בשבת וקורין בשני ובחמישי ופריך בגמרא שקורין (במנחה בשבת +צ"ל בשני וחמישי+) עזרא תיקן והא מעיקרא הוה מיתקנא דתניא וילכו שלשת ימים ולא מצאו מים אין מים אלא תורה כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה נלאו עמדו נביאים שביניהם ותקנו להם שיהיו קורין בשבת ומפסיקין באחד בשבת וקורין בשני ומפסיקין ג' וד' וקורין בה' ומפסיקין ערב שבת כדי שלא ישוה ג' ימים בלא תורה ומשני מעיקרא חד גברא תלתא פסוקי א"נ תלתא גברי תלתא פסוקי אתא הוא תיקן תלתא גברי ועשרה פסוקים וכלפי מה שאמרו עמדו נביאים ותקנו כתב רבינו מרע"ה שהוא היה הנביא הגדול וכל נביאים שבדור בית דינו הוא ועוד שלא עשו דבר אלא בהסכמתו וא"כ אליו ראוי ליחס הענין. ועוד דגרסינן בירושלמי וכתב הרי"ף פרק הקורא עומד ויושב משה תיקן לישראל שיהיו קורין בתורה בשבתות ובי"ט ובראש חודש ובחש"מ. ומה שכתוב בקצת ספרי רבינו בשחרית אשבת נמי קאי כלומר בשבת בשחרית דוקא תיקן משה אבל לא במנחה דתקנת עזרא היא. ומה שכתב רבינו דקריאה שבת במנחה היא משום יושבי קרנות כך אמרו שם בגמרא ופרש"י יושבי קרנות יושבי חנויות כל ימות החול עוסקים בסחורה ואין קורין בשני ובחמישי תקנו בגיניהו קריאה יתירה:

45. רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יג

הלכה ח

...ומשה תיקן להם לישראל שיהו קוראין בכל מועד ענינו, ושואלין ודורשין בענינו של יום בכל מועד ומועד...

46. כסף משנה הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יג

הלכה ח

ומשה תיקן להם לישראל שיהו קוראים בכל מועד ענינו. ג"ז שם (ל' ל"א). דתנן מה קורא בכל מועד והדר קאמר שנאמר וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל מצותו שיהו קורין כל אחד ואחד בזמנו והא ודאי אסמכתא היא דקריאת התורה גופא תקנתא היא כמו שנתבאר בפ' י"ב...

47. קרית ספר (למאירי) ה"א מאמר ה חלק א

המאמר החמישי בעניני קריאת ס"ת

...הרי למדת שבימי משה רבינו נתקנה קריאת שבת שחרית וקריאת ב' וה', ועזרא יסד עוד קריאת שבת במנחה ג' גברי לעשרה פסוקי וכן של ב' וה'...

48. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יז עמוד א - עמוד ב

דתניא: קריאת שמע ככתבה דברי רבי, וחכמים אומרים: בכל לשון. מאי טעמא דרבי? אמר קרא: והיו - בהוייתן יהו... לימא קסבר רבי כל התורה כולה בכל לשון נאמרה.

49. רש"י מסכת מגילה דף יז עמוד א

ככתבה - בלשון הקודש, ולא בלשון אחר.

50. רש"י מסכת מגילה דף יז עמוד ב

והיו הדברים האלה בהוייתן - בלשון הקודש. בכל לשון נאמרה - לקרותה בכל לשון, ולכן איצטריך בקריאת שמע והיו.

51. תוספות מסכת מגילה דף יז עמוד ב

כל התורה בכל לשון נאמרה - פירש הקונטרס שנתנה לקרות בכל לשון שרוצה לקרות בספר תורה וקשה שהרי קריאת התורה אינה מן התורה אלא מדרבנן לבד מפרשת זכור דהוי דאורייתא ונראה דהכי פירושא כל קריאה שבתורה כגון מצות חליצה ופרשת עגלה ערופה וידיוי מעשר ובכורים וכל אלו השנויין פרק אלו נאמרין בסוטה (דף לב. ושם).

52. ב"ח אורח חיים סימן תרפה

א סדר הפרשיות וכו'. - ...כתבו בתוספות בפרק שני דמגילה (יז ב ד"ה כל) כל התורה בכל לשון נאמרה פירש בקונטרס (שניתנתה) [שניתנה] לקרות בכל לשון שרוצה להקרות בספר תורה וקשה שהרי קריאת התורה אינה מן התורה רק מדרבנן לבד מפרשת זכור דהוי דאורייתא ונראה דהכי פירושא כל קריאה שבתורה כגון מצות חליצה ופרשת עגלה ערופה וידיוי מעשר וביכורים וכל אלו השנויין בפרק אלו נאמרין (סוטה לב א) עכ"ל וכיצא בזה כתבו התוספות בפרק היה קורא והוסיפו לשם פרשת פרה אדומה דהיא נמי דאורייתא...

53. חידושי הרשב"א מסכת מגילה דף יז עמוד ב

לימא קסבר רבי כל התורה כולה בכל לשון נאמרה. פרש"י ז"ל קריאת התורה, ולא מצינו קריאת התורה מחוייבת, ואפשר בפרשת זכור וכדאמרין לקמן כשהוא אומר זכור בפה ואי נמי פרשת הקהל. וי"מ קריאות שבתורה כגון פרשת שוטרים ומקרא ביכורים וחליצה, ובברכות פרק היה קורא כתבתיה בארוכה בס"ד.

54. תוספות הרא"ש מסכת ברכות דף יג עמוד א

כל התורה כולה בכל לשון נאמרה. פרש"י בפ"ב דמגילה לקרות בס"ת, וקשה דלא אשכחן שתהא קריאת התורה מן התורה, מיהו אפשר שיש קריאה שהיא מן התורה כגון פרשת זכור ופרשת פרה אדומה וכיוצא בהם, ונראה לפרש בכל לשון נאמרה כל קריאות שצוה הכתוב צריך לומר בלשון הקודש כגון מקרא בכורים וידוי מעשר (ומקרא מגילה) וחליצה כולם בלשון הקדש למ"ד בלשון הקדש נאמרה.

55. דברים פרשת ראה פרק טז

(יד) וְשִׂמְחֶתָּהּ בְּחֶגְגָּהּ אֶתָּהּ וּבְנֶהְךָ וּבְתֶהְךָ וְעַבְדְּךָ וְעַבְדְּתֶךָ וְהַלְוֵי וְהַגֵּר וְהַתּוֹם וְהָאֱלֻמְנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:
(טו) שְׂבַעַת יָמִים תִּחַג לִיקְנוֹת אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְקֻנְךָ פִּי יִבְרְכֶךָ יְקֻנְךָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל תְּבוּאָתְךָ וּבְכָל מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ וְהָיִיתָ אֶף שְׂמֵחַ:

56. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קט עמוד א

תנו רבנן: חייב אדם לשמח בניו ובני ביתו ברגל, שנאמר ושמחת בחגך, במה משמחם - ביין. רבי יהודה אומר: אנשים בראוי להם, ונשים בראוי להן. אנשים בראוי להם - ביין, ונשים במאי? תני רב יוסף: בבבל - בבגדי צבעונין, בארץ ישראל - בבגדי פשתן מגוהצין. תניא, רבי יהודה בן בתירא אומר: בזמן שבית המקדש קיים - אין שמחה אלא בבשר, שנאמר וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני ה' אלהיך. ועכשיו שאין בית המקדש קיים - אין שמחה אלא ביין, שנאמר ויין ישמח לבב אנוש.

57. תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף ח עמוד א

תנו רבנן: ושמחת בחגך - לרבות כל מיני שמחות לשמחה.

58. רש"י מסכת חגיגה דף ח עמוד א

ושמחת - כל השמחות במשמע, דלא בעי מיניה אלא שמחה...

59. רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו

הלכה יז

שבעת ימי הפסח ושמונת ימי החג עם שאר ימים טובים כולם אסורים בהספד ותענית, וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים עליו שנאמר +דברים ט"ז+ ושמחת בחגך וגו', אף על פי שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות חגיגה יש בכלל אותה שמחה לשמוח הוא ובניו ובני ביתו כל אחד ואחד כראוי לו.

הלכה יח

כיצד הקטנים נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות, והנשים קונה להן בגדים ותכשיטין נאים כפי ממונו, והאנשים אוכלין בשר ושותין יין שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין, וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל +דברים ט"ז+ לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האמללים, אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו, ועל אלו נאמר +הושע ט'+ זבחיהם כלחם אונים להם כל אוכליו יטמאו כי לחמם לנפשם, ושמחה כזו קלון היא להם שנאמר +מלאכי ב'+ וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם.

60. שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקכט

סעיף ב

חייב אדם להיות שמח וטוב לב במועד, הוא ואשתו ובניו וכל הנלוים אליו. כיצד משמחן, הקטנים נותן להם קליות ואגוזים; והנשים קונה להם בגדים ותכשיטין כפי ממונו; וחייב להאכיל לגר, ליתום ולאלמנה עם שאר עניים. (דין תענית ב"ט, כמו בשבת, וע"ל סי' רפ"ח).

61. תהלים פרק יט

(ח) תֹּרֶת יְקֻנְךָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נְפֶשׁ עֲדוּת יְקֻנְךָ נְאֻמְנָה מְחַפֵּימַת פְּתִי:
(ט) פְּקוּדֵי יְקֻנְךָ יִשְׁרִים מְשֻׁמְחֵי לֵב מְצֻנֹת יְקֻנְךָ בְּרָה מְאִירַת עֵינָיִם:

62. תלמוד בבלי מסכת תענית דף ל עמוד א

תנו רבנן: כל מצות הנהגות באבל נוהגות בתשעה באב: אסור באכילה ובשתיה, ובסיכה ובנעילת הסנדל, ובתשמיש המטה, ואסור לקרות בתורה בנביאים ובכתובים, ולשנות במשנה בתלמוד ובמדרש ובהלכות ובאגדות. אבל קורא הוא במקום שאינו רגיל לקרות ושונה במקום שאינו רגיל לשנות, וקורא בקינות, באיוב ובדברים הרעים שבירמיה. ותינוקות של בית רבן בטלין, משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב. רבי יהודה אומר: אף אינו קורא במקום שאינו רגיל לקרות, ואינו שונה במקום שאינו רגיל לשנות, אבל קורא הוא באיוב ובקינות ובדברים הרעים שבירמיהו, ותינוקות של בית רבן בטלים בו, משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב.

63. שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקנז

סעיף א

תשעה באב אסור ברחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המטה, ואסור לקרות בתורה בנביאים וכתובים, ולשנות במשנה ובמדרש ובגמרא בהלכות ובאגדות, משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב (תהילים יט, ט) ותינוקות של בית רבן בטלים בו אבל קורא הוא באיוב ובדברים הרעים שבירמיהו; ואם יש ביניהם פסוקי נחמה, צריך לדלגם.

64. ישעיהו פרק נח

(יג) אם תשיב משבת רגלך עשות חפציה ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש יקנך מקבד וכבדתו מעשות דרכיה ממצוא חפצה ודבר דבר:

(יד) אז תתענג על יקנך והרפכתה על במותי בְּמַתִּי אֶרְץ וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִי יִקְנֶךָ דְבָר:

65. רמב"ם הלכות שבת פרק ל

הלכה א

ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי הנביאים, שבתורה זכור ושמור, ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג שנאמר +ישעיהו נ"ח+ וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד.

הלכה ב

איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת ומתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך, וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך.

הלכה ז

איזה הוא עונג זה שאמרו חכמים שצריך לתקן תבשיל שמן ביותר ומשקה מבושם לשבת הכל לפי ממונו של אדם, וכל המרבה בהוצאת שבת ובתיקון מאכלים רבים וטובים הרי זה משובח...

66. ביאור הגר"א אורח חיים סימן תקכט

שזהו כו'. לשון הרמב"ם בפ' ל' מהלכות שבת ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין ע"י הנביאים שבתורה זכור ושמור ושנתפרשו ע"י הנביאים כבוד ועונג שנאמר וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד איזהו כבוד כו' שימנע אדם מן המנחה ולמעלה מלקבוע סעודה כו' ור"ל עונג הוא בשבת עצמו וכבוד הוא בע"ש וכן כסות נקיה ע"ש וז"ש בשבת ענג ובי"כ כבוד לבד וכנ"ל:

67. דברים פרשת ראה פרק טז

(ח) שישות ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת ליקנך אלהיך לא תעשה מלאכה:

68. במדבר פרשת פינחס פרק כט

(לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו:

69. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף סח עמוד ב

דתניא, רבי אליעזר אומר: אין לו לאדם ביום טוב אלא או אוכל ושותה או יושב ושונה. רבי יהושע אומר: חלקהו, חציו לאכילה ושתיה וחציו לבית המדרש. ואמר רבי יוחנן: ושניהם מקרא אחד דרשו, כתוב אחד אומר עצרת לה' אלהיך, וכתוב אחד אומר עצרת תהיה לכם. רבי אליעזר סבר: או כולו לה' או כולו לכם. ורבי יהושע סבר: חלקהו, חציו לה' וחציו לכם... אמר רבה: הכל מודים בשבת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא - וקראת לשבת ענג.

70. רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו

הלכה יט

אע"פ שאכילה ושתיה במועדות בכלל מצות עשה, לא יהיה אוכל ושותה כל היום כולו, אלא כך היא הדת, בבקר משכימין כל העם לבתי כנסיות ולבתי ל מדרשות ומתפללין וקורין בתורה בענין היום וחוזרין לבתיהם ואוכלין, והולכין לבתי מדרשות קורין ושונין עד חצי היום, ואחר חצי היום מתפללין תפלת המנחה וחוזרין לבתיהן לאכול ולשתות שאר היום עד הלילה.

71. שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקכט

סעיף א

מצות יו"ט לחלקו חציו לבית המדרש וחציו לאכילה ושתיה...

72. ילקוט שמעוני תהלים רמז תתפח

ימים יוצרו ולו אחד בהם - ...אעפ"כ שאתם עושים מלאכה כל ששה יום שבת יעשה כלו תורה, מכאן אמרו ישכים אדם (וישב) ביום השבת וילך לבית הכנסת ולבית המדרש ויקרא בתורה וישנה בנביאים ואח"כ ילך לביתו ויאכל וישתה...

73. רמב"ם הלכות שבת פרק ל

הלכה י

אכילת בשר ושתית יין בשבת עונג הוא לה, והוא שהיתה ידו משגת, ואסור לקבוע סעודה על היין בשבת ובימים טובים בשעת בית המדרש, אלא כך היה מנהג הצדיקים הראשונים מתפלל אדם בשבת שחרית ומוסף בבית הכנסת ויבוא לביתו ויסעוד סעודה שניה וילך לבית המדרש יקרא וישמע עד המנחה ויתפלל מנחה ואחר כך יקבע סעודה שלישית על היין ויאכל וישתה עד מוצאי שבת.

74. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רצ

סעיף ב

אחר סעודת שחרית קובעים מדרש לקרות בנביאים ולדרוש בדברי אגדה, ואסור לקבוע סעודה באותה שעה. הגה: ופועלים וב"ב שאינן עוסקים בתורה כל ימי שבוע, יעסקו יותר בתורה בשבת מת"ח העוסקים בתורה כל ימי השבוע, והת"ח ימשיכו יותר בעונג אכילה ושתיה קצת, דהרי הם מתענגים בלמודם כל ימי השבוע (ב"י סי' רפ"ח בשם ירושלמי).

75. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לא עמוד ב

תנו רבנן: מקום שמפסיקין בשבת שחרית שם קורין במנחה, במנחה - שם קורין בשני, בשני - שם קורין בחמישי, בחמישי - שם קורין לשבת הבאה, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מקום שמפסיקין בשבת שחרית - שם קורין במנחה, ובשני ובחמישי ולשבת הבאה. אמר רבי זירא: הלכה, מקום שמפסיקין בשבת שחרית - שם קורין במנחה ובשני ובחמישי ולשבת הבאה.

76. רמב"ם הלכות הפילה ונשיאת כפים פרק יג

הלכה ג

מקום שמפסיקין בשבת בשחרית שם קוראין במנחה ובשני ובחמישי ולשבת הבאה, כיצד שבת ראשונה קורין בשחרית בסדר בראשית במנחה קורין אלה תולדות נח עשרה פסוקים או יותר, וכן בשני ובחמישי, וכן לשבת הבאה בשחרית מתחילין מאלה תולדות נח וקורא עד סוף הסדר, ועל דרך זו קורין כל השנה...

77. הגהות מיימוניות הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יב

הלכה טז

[מ]... ואם קרא ודלג על פסוק אחד ולא קראו אם היה במנחה בשבת או בשני ובחמישי וקרא עשרה פסוקים בלא פסוק המדולג אינו חוזר ואם לאו חוזר אבל בשבת אפילו דילג פסוק אחד חוזר וקורא אפילו אחר שהפטיר בנביא והתפלל מוסף מפסיק מיד וקורא שאין מעמידין תפלת מוספין פעם שנייה ע"כ. ובסוף מסכת סופרים אפילו דילג פסוק אחד ולא קראו והחזיר את התורה ואמר קדיש חוזר ופוסק ומברך וקורא הוא ושנים אחרים ע"כ:

78. תרומת הדשן סימן כד

שאלה: מה שנהגו באושטר"יך, וכן במקצת מדינות, שפרשת שירת הים ועשרת הדברות בשבתות שחלו אותן הסדרות, וכן בשביעי של פסח, וביום ראשון דשבועות, כשמגיע ש"צ, לקרוא אותן פרשיות, אינו קורא, אלא מתחיל אותן והקהל קורין אותן מחומשים שלהן, והש"צ מסיים בס"ת, רק פסוק האחרון בקול רם, יש ליישב מנהג זה או לאו?
תשובה: יראה, דיש ליישב בטורח... אבל אין ליישב המנהג, דמשום דבלאו הנך פרשיות, קורין שבעה בתורה, שהן חובת היום, ואותם שקורין מהנך פרשיות, קורין לו ג"כ ג' פסוקים, קודם שיגיע לפרשה זו, ובהא נפקינן, אפילו אי לא הוה קרינן הנך פרשיות כלל, דהא ליתא, דבהגה"ה במיימון כתב, שאם קרא ודל /צ"ל ודלג/ פסוק אחד, אם הוא במנחה בשבת, או בשני וחמישי, א"צ לחזור, אם קוראין י' פסוקים, בלא הדילוג, אבל בשבת אם דילג פסוק אחד, חוזר וקורא אותו, אפי' לאחר שהפטיר והתפלל מוסף. הא קמן, דאפילו פסוק אחד מעכב בשבת, כ"ש פרשה כולה. ואע"פ שישבתי המנהג, מ"מ נכון, למי שמדקדק במעשיו, שיעמוד אצל השליח צבור, ויקרא עמו אותן פרשיות מס"ת, ואם אינו יודע לקרות ישמע קריאת ש"צ, אך בשביעי של פסח וביום ראשון דשבועות, אין קפידא כ"כ, הואיל וקראו כבר הפרשיות בשבתות שלהן, והוי כמו מנחה דשבת ובשני וחמישי, וק"ל.

79. שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קלז

סעיף ג

אם דלג פסוק אחד ולא קראו, אם הוא במנחה בשבת או בב' וה' וקרא יו"ד פסוקים בלא פסוק המדולג, אינו חוזר; ואם לאו, חוזר. אבל בשבת, אפילו דילג פסוק אחד חוזר וקורא, ואפילו אחר שהחזיר את התורה ואמר קדיש חוזר וקורא הוא ושנים עמו; ואפילו הפטיר והתפלל מוסף, חוזר וקורא. פרשת המועדים (דינים) כמו מנחה בשבת ושני וחמישי, לפי שכבר קראו הפרשיות בשבתות שלהן.

80. ביאור הלכה סימן קלז

סעיף ג

פרשיות המועדים וכו' - עיין במשנה ברורה מה שהחלטנו בשם א"ר לענין קרבנות המוספין דאם דילג מעיקר חובת היום דחוזר ולפ"ז נראה לכאורה לכאורה דה"ה בפרשיות המועדים אם דילג מעיקר מה ששייך ליו"ט זה כגון בחג הסוכות שלא קרא פרשת חג הסוכות כלל רק קרא החמשה קרואים עד תשבתו שבתכם ונזכר זה לאחר שקרא המפטיר דצריך לחזור ולפתוח הספר ולקרוא זו הפרשה בברכה לפניו ולאחריה וכן מצאתי שמצדד בעל שערי אפרים שער ח"ת סל"ט בפתחי שערים שלנו כדברינו עי"ש אלא שכתב שם שדעת ספר ש"ח אינו כן ודעתו שבדיעבד אם נזכר לאחר שכבר התחיל המפטיר אין מחזירין אותו ויקרא הפרשה בספר תורה בצבור בלא ברכה:

81. שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קמב

סעיף א

קרא וטעה, אפילו בדקדוק אות אחת, מחזירין אותו. הגה: וכן דין החזן הקורא; ודוקא בשינוי שמשנתה ע"י זה הענין, אבל אם טעה בנגינת הטעם או בניקוד, אין מחזירין אותו, אבל גוערין בו (ב"י ופסקי מהרא"י סימן קפ"א).

82. ביאור הלכה סימן קמב

סעיף א

מחזירין אותו - ... ודע דלכאורה נראה דדין זה דהשו"ע הוא דוקא בשבת אבל בימות החול או במנחה בשבת דקי"ל בסימן קל"ז דאפילו פסוק אחד שלם כשדילג אינו חוזר ה"ה בזה ואולם אפשר דזה גרע טפי לפי מאי דאיתא בירושלמי במגילה בפרק הקורא עומד הלכה א'

א"ר אע"ג דאת אמר שאין התרגום מעכב מ"מ אם טעה [היינו שתרגם המתרגם שלא כהוגן] מחזירין אותו ואפשר דה"ה הכא אם אמר תיבות באותיות אחרות שהענין משתנה עי"ז גרע טפי או אולי דשם כיון שתרגם לפני הכל את ביאור התורה שלא כהלכה אתי מיניה חורבא ולכך פסקו דמחזירין וצ"ע:

83. עטרת זקנים סימן קלה

[א] בשני ובחמישי ובשבת במנחה קורים שלשה. ונראה דאם בטלו ביום שני הקריאה בספר תורה ע"י אונס, יכול לקרא הקריאה של יום שני ביום שלישי, כדי שלא יבטל תקנות עזרא [בבא קמא פב, א], ושלא ילכו שלשה ימים בלא תורה. מה שאין כן באם בטלו ביום חמישי אזי הלכו שלשה ימים בלא תורה, ועבר זמנו בטל קרבנו.

84. אליה רבה סימן קלה

(ב) קורין אותה וכו'. - ... כתב בגליון מג"א [עטרת זקנים סק"א] דאם בטל ביום ב' באונס קריאת התורה, יקראו ביום ג', שלא ילכו ג' ימים בלא תורה, אבל אם בטלו ביום ה' או אפילו ביום ב' אלא שביטלו במזיד, יש להסתפק ע"כ. ומפוסקים הנ"ל לא משמע להשלים אלא בשחרית דשבת שיתבטל הסדרה לגמרי, משא"כ זה נשלם בשבת שחרית:

85. ברכי יוסף אורח חיים סימן קלה

ב. אם ביטלו הצבור קריאת ספר תורה ביום השני, כתב הרב עטרת זקנים דאם היה באונס יכולין להוציא ספר תורה ביום השלישי, כדי שלא תבטל תקנת עזרא, ושלא ילכו שלשה ימים בלא תורה, משא"כ אם בטלו ביום ה' אז הלכו שלשה ימים בלא תורה, ועבר זמנו בטל קרבנו. ושוב צדד דשמא אף אם במזיד בטלו נמי, ולא דמי לתפלה, ע"ש. וק"ק במ"ש שהיא תקנת עזרא, וכבר נתבאר לעיל (אות א) שהיא תקנת משה רבינו, ורבו הרב בית חדש הוה מתמה על התוספות בסי' תרפ"ה, כמ"ל. ובעיקר דינו הרב משאת משה בריש חלק ב' דחאו באמת הבנין, והביא ראייה ממ"ש הא"ז ודעמיה, דאם ביטלו הסדר בשבת יקראו הפרשה בשבת הבאה עם פרשת השבוע, ואם איתא דיש לחוש על תקנת ג' ימים בלא תורה אמאי משהו לה עד שבת שניה, יקראוה ביום הראשון בבקר, והאריך בזה. ואי מהא לא איריאי דשאני התם דחיישי רבנן לביטול מלאכת העם כנודע, ואמטול הכין משהו לה לשבת הבאה, דמצו למקרי שתי פרשיות, לא כן ביומא קמא אין להטריח לעם לקרוא פרשה כולה כמות שהיא, משא"כ ביומא תליתאי דמצו למקרי עשרה פסוקי. ותו אייתי הרב משאת משה ראייה לסתור דין הרב עטרת זקנים ז"ל, ממ"ש התוס' (ב"ק פב א ד"ה כדי) דתקון בב' וה' והם ימי רצון, וא"כ אם יקראו ביום הג' לא מתקיימא תקנתיהו כעין דתקון ביום הראוי, ודמיא למ"ש פרק תפלת השחר (כט א) בכ"ד ברכות דתעניתא כל יומא נמרינהו, ומשני אימת אמרינהו שלמה ביומא דרחמי וכו', עכ"ד. ולאו ראייה היא, דעיקר התקנה היתה כדי דלא ליהו תלתא יומי בלא תורה, וזהו טעם כעיקר לתקנה כמו שמפורש בביתא (ב"ק פב א), וזהו יסוד מוסד לתקנה. והא דהתוס' אינו אלא דמהדרי אטעמא בתר דאיתא לתקנה משום שלא ילכו ג' ימים בלא תורה, מאי טעמא תקינו לה בהני יומי. ומאחר שכך ביום הג' דאיתא לתקנתא תו לא משגחינן ביומא דרחמי, דאינו אלא טפל לתקנה...

86. ביאור הלכה סימן קלה

סעיף ב

שבת אחת וכו' - דוקא שבת אבל אם בטלו הקריאה בשני וחמישי אין לו תשלומין ליום שאחריו [אחרונים דלא כעטרת זקנים]: